

VATHY ZSUZSA
Mi lesz ebből?

Megjelenik a novellája a *Körkép*ben. Csakis egy szerkesztő lehetett, aki megszólította. – Az mi, kérdezte ő? – A szerkesztő csodálkozott: – Az elmúlt év legjobb prózatermése. – És magában azt gondolta: Tényleg nem tudja?

Nemsokára felhívta valaki telefonon, hogy fényképet akar róla csinálni, a *Körkép*be. Nyelt egyet, és valami olyasmit mondott, hogy csak öt óra körül ér haza. A busz akkor ér Pestre az olajfinomítóból. Minden nap ötkor.

A fotóművész felkiáltott: – Hogyan? Ön most is ott van? És én most az olajfinomítóval beszélek? – Igen – válaszolta. – Ujjongó kiáltás hallatszott: – Ez óriási. Hiszen ez óriási. – Ő végignézett a kék kabátján, nadrágján, és azt gondolta, hogy óriási, azért túlzás.

Amikor a művész néhány nap múlva megérkezett, hogy őt lefényképezze, már nem volt ilyen vidám. – Mindig ilyen szigorú az arca? – kérdezte. – Mindig ilyen nehezen oldódik fel? Most jövök a... – egy nevet mondott –, hogy ő milyen közvetlen, milyen barátságos! – Végül megegyeztek abban, hogy az ajtófélfának támaszkodik, egyszer háttal, egyszer a halántékával, úgy készítik el a portrét.

A könyv tényleg megjelent, úgy, ahogy ígérték, ő a tiszteletpéldányt elküldte a szüleinek, vett egyet saját magának, s még a könyvhét előtt megkapta érte a pénzt.

A Magvető Kiadóban, nyilván, mint minden irodában, sötétbarna, megbízható bútorok álltak. A fiatal, őszhajú lektor nagyon kedvesen üdvözölte, és azt mondta neki: – Maga lesz a tipikusan egynovellás író. A nyelvtant se ismeri, és szinte minden mondatában grammatikai hibát ejt. – Így mondta, grammatikai. Sóhajtott, ő ne tudná? Amikor fogalmaz, mintha nem írni, de beszélni se tanult volna. „Kezei, lábai”, „ami, amely”... és a szórend!

De amikor a pénzt a zsebébe tette, eltűnt ez a kis bizonytalanság.

Még nem szokta meg a honoráriumot, állása is van, fizetése, és azonkívül is kap pénzt.

Álldogált az utcán, és egy merész elhatározással elindult a Hungária felé. Háromszor-négyszer már járt ott. Igen, beül... Miért ne?

Leült. Nem rögtön a bejárat mellé, két asztallal beljebb. A csillárok burái, mint a fényvel felfújtt léggömbök, a tükrök még megsokszorozták a fényt, és ezek a freskók, a Niobé-oszlopok.

Azt olvasta, Tersánszky a Hungáriában írta meg a *Viszontlátásra, drágát*. Egy vagy két nap alatt, valamelyik márványasztalnál. Utána visszament a frontra... De nem biztos benne.

Lesz belőle író valaha? Közéjük fog tartozni? Mint egy nagy családba?

Most már rendelnie kellene valamit. Garibaldi Apfeltorte, Kammermayer Cakes... A pincér megállt előtte, meghajolt. – Egy kávét – mondta. A pincér nézett rá. Ő vissza. – Preszszót, kérdezte? – Igen, mondta ő. És magában: nyilván van más is. Kávé fahéjas tejszínnel, kávé Cointreaulikkörrel, kávé whiskyvel.

A kávé ott hűlt előtte, hozzá se nyúlt. Ült, mintha a székhez szegezték volna. Túl sok volt ez neki, a fény, az arany léniák, a csend.

A Kis Royalban érzett ehhez hasonlót. Sötét volt, a függönyök leeresztve, minden asztal üres, csak az egyiknél ültek, egy törzsvendég és az asztaltársasága. A törzsvendég Tamási Áron volt! Nem lehetett más, fölismerete az arcát a fényképekről.

Akkor érzett ilyen izgatott szomoruságot, mint most, és hogy egy lépéssel közelebb került a... – nem tudta megmondani, mihez.

A „mélyvíz”-ben evőeszközök csörögtek. Hétezer forint van a zsebében, gondolta, az egész étlapot megrendelhetném! Raguleves, bécsi szelet, egy pohár Somló Doux, és parádi víz. Azt hallotta, a költők igen szeretik a parádi vizet. Amikor a pincér leteszi eléjük, mintha a legdrágább italt vinné, tisztelettel meghajol.

Hétezer forint! Az egész étlapot megrendelhetné, de kinek?

A mélyvízből feljött P. P. fiatal drámaíró, akit régről ismert, körülnézett és leült az ő asztalához. – Rendelj, amit akarsz – mondta, mármint a fiatal drámaíró neki –, van pénzem, rendelj nyugodtan.

Nekem is, akarta mondani, hétezer forintom, de nem mondta. Hétezer... Mi lesz, ha valaki kölcsön kéri? „Ma kell befizetnem a lakáselőleget. Utolsó nap. Dehogy utolsó, utolsó utáni.” Ő odaadja, és...

– Egy írógép – mondta a drámaírónak. Felcsillant a fiatalember szeme. – Kellene? Tudok egy jó kis táskagépet... Egy... francia költőé volt. Repülőre is mindig magával vitte. – Tászagép – motyogta ő. Mennyibe kerül? – Ezeröttszáz. Esetleg lelakodjunk ezerkettőre. – Jó – mondta ő.

A drámaíró fölállt az asztaltól. – Akkor megyek. Megkeresem a tulajdonost. – Sokértelműen elmosolyodott, a mosoly azt jelentette: a hölgy és a francia költő... persze... persze...

Szeretett volna utána szólani, hogy inkább ne. Mégse kell az írógép, ki tudja?

De akkor már ott ültek az asztalánál: néhány ismerős és egy csomó ismeretlen. Mintha a mennyezetről pottyantak volna le, vagy az oszlopkőről, vagy a mélyvízből úsztak volna elő. Valamennyien egyszerre beszéltek.

Mi lesz ebből, gondolta rémülten? Eszébe jutott az apja levele, megnézte, ott van-e a zsebében? Ott volt. „Jól nézd meg, kivel állsz szoba. Legszívesebben azt írnám, gyere haza, élj itt, közöttünk. Attól még lehet belőled író...”

Anélkül, hogy szólt volna hozzá valaki, elpirult, aztán elsápadt, majd megint elpirult. Nem vette észre senki, beszéltek, kiáltoztak; székeket húzkodtak, telerakták az asztalt poharakkal, könyvekkel, papírokkal, hamutartókkal, berendezkedtek, mintha örökre itt akarnának maradni.

Ő egész idő alatt meg se mukkant, csak magában ismételte: „Mi lesz ebből?” Majd: „Te jóég, mi lesz ebből?” S legutoljára? „Jézusmária, mi lesz ennek a vége?”